

Obsah

Část I. Historie mezinárodního práva a jeho vědy	19
Kapitola 1 Počátky mezinárodního práva	19
1.1 Prvky mezinárodního práva ve starověku	19
1.2. Východní samovlády	20
1.3. Indie a Čína	21
1.4. Antické státy	22
a) Řecké městské státy	22
b) Starověký Řím	24
1.5. Vědecké názory ve starověku a mezinárodní právo	26
Kapitola 2 Mezinárodní právo ve středověku	28
2.1. Právní společenství ve středověku	28
2.2. Vývoj dosavadních a vznik nových mezinárodněprávních pravidel	30
a) Válka – volnostní forma vyřizování sporů	30
b) Praxe uzavírání mezinárodních smluv	32
c) Rozvoj diplomatického práva	33
d) Pravidla mořského práva	34
e) Pokojné řešení sporů	35
f) Vývoj institutu represálií	36
g) Vývoj internacionalizace řek	37
h) Vývoj funkce konzulů	38
i) Vývoj institutu azylu	99
j) Vývoj neutrality	40
Kapitola 3 Středověké ideje vytvoření mírové organizace	41
Kapitola 4 Mezinárodněprávní věda ve středověku	42
4.1. Teologická škola mezinárodního práva	43
4.2. Klasická škola přirozenoprávní	46
4.3. Škola radikálních naturalistů	49
4.4. Pozdní škola přirozenoprávní, tzv. Grotiani	50
4.5. Raní pozitivisté	54
Kapitola 5 Vznik obecného mezinárodního práva	55
5.1. Snaha o vytváření univerzálně platných pravidel mezinárodního práva	55
5.2. Význam smluv na vytváření obecného mezinárodního práva	60

5.3. Význam mezinárodních konferencí a organizací . . .	61
5.4. Vliv mezinárodní arbitráže na ustálení obecně platného obyčeje	61
5.5. Tradiční mezinárodní právo	63
a) Prameny tradičního mezinárodního práva	63
b) Povaha tradičního mezinárodního práva	64
5.6. Válka v období tradičního mezinárodního práva . .	65
5.7. Mezinárodněprávní věda konce 19. a ve 20. století . .	67
Část II. Základní pojmy mezinárodního práva	72
Kapitola 6 Definice mezinárodního práva veřejného . . .	72
Kapitola 7 Funkce mezinárodního práva veřejného, jeho předmět a systém	74
Kapitola 8 Územní suverenity a územní výsost	75
Kapitola 9 Obecné a partikulární mezinárodní právo . .	79
Kapitola 10 Dispozitivní a kogentní pravidla	80
Kapitola 11 Právní charakter mezinárodního práva a jeho zvláštnosti	82
Kapitola 12 Poměr práva mezinárodního k právu vnitrostátnímu	84
Část III. Prameny mezinárodního práva	90
Kapitola 13 Významy termínu „prameny“ mezinárodního práva	91
Kapitola 14 Jednostranné mezinárodněprávní úkony . . .	92
Kapitola 15 Vícestranné mezinárodněprávní úkony	93
15.1. Pojmové vymezení	93
15.2. Jazyk smluv	94
15.3. Jednotlivé části smlouvy	94
15.4. Druhy smluv	95
15.5. Postup při uzavírání mezinárodních smluv	99
15.6. Počátek platnosti smlouvy a důvody její neplatnosti	102
15.7. Výklad mezinárodních smluv	104
15.8. Ukončení smlouvy výpovědí a odstoupení od ní .	105
Kapitola 16 Prameny mezinárodního práva obyčejového . .	107
Kapitola 17 Poměr mezi obyčejem a smlouvou	109

Kapitola 18 Mezinárodní zdvořilost a mezinárodní morálka	111
Kapitola 19 Zásady (principy) mezinárodního práva . . .	113
Kapitola 20 Obecné zásady právní	116
Kapitola 21 Pomocné prameny mezinárodního práva . .	118
Kapitola 22 Unifikace cestou mezinárodního práva . . .	119
Kapitola 23 Kodifikace mezinárodního práva	120
Část IV. Subjekty mezinárodního práva	123
Kapitola 24 Státy	123
Kapitola 25 Povstalci a národně osvobozovací hnutí . . .	125
Kapitola 26 Zvláštní politické útvary	128
Kapitola 27 Města (územní celky) s mezinárodním statusem	131
Kapitola 28 Mezinárodní organizace	134
Kapitola 29 Jednotlivci	137
Část V. Stát jako subjekt mezinárodního práva veřejného . .	142
Kapitola 30 Třídění států	142
Kapitola 31 Vznik státu a jeho právní důsledky	149
31.1. Vznik státu	149
31.2. Uznání státu	151
31.3. Uznání vlády	152
31.4. Uznání za povstalce a válčící stranu	153
31.5. Uznání za národ	154
Kapitola 32 Státní území	154
32.1. Nabývání a ztráta státního území	155
32.2. Státní hranice a pohraniční režim	159
32.3. Vzdušný prostor	164
32.4. Vnitrozemské vody	165
32.5. Mezinárodní řeky	166
Kapitola 33 Zánik státu	167
33.1. Způsoby zániku státu	167
33.2. Sukcese (nástupnictví) v souvislosti se zánikem státu	168
Kapitola 34 Mezinárodněprávní postavení státních orgánů pro mezinárodní styky	173
34.1. Vnitřní orgány pro mezinárodní styky	173

34.2. Zahraniční orgány pro mezinárodní styky	173
a) Diplomatická mise	174
b) Zvláštní mise	181
c) Stálé mise při mezinárodních organizacích	182
d) Delegace v mezinárodní organizaci a na mezinárodní konferenci	183
e) Vojenská jednotka, loď, letadlo	184
f) Konzulární úřad	184
Část VI. Právo mezinárodních orgánů a organizací	189
Kapitola 35 Mezinárodní orgány	190
35.1. Mezinárodní konference	191
a) Pojem a druhy mezinárodních konferencí	191
b) Svolávání mezinárodních konferencí	193
c) Jednání a usnášení na mezinárodní konferenci	195
35.2. Jiné mezinárodní orgány	197
Kapitola 36 Mezinárodní organizace	198
36.1. Pojem mezinárodní organizace	198
36.2. Klasifikace mezinárodních organizací	201
36.3. Struktura mezinárodních organizací	203
36.4. Výsady a imunity mezinárodní organizace	206
36.5. Sídlo mezinárodní organizace	210
36.6. Financování mezinárodních organizací	211
Kapitola 37 Celosvětové mezinárodní organizace	213
37.1. Organizace spojených národů	213
37.2. Odborné organizace	216
a) Mezinárodní organizace práce	217
b) Mezinárodní organizace pro civilní letectví	218
c) Mezinárodní měnový fond	218
d) Skupina Světové banky	219
e) Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství	221
f) Organizace spojených národů pro vzdělání, vědu a kulturu	222
g) Světová zdravotnická organizace	223
h) Světová poštovní unie	224
ch) Mezinárodní telekomunikační unie	224
i) Světová meteorologická organizace	225
j) Mezinárodní námořní organizace	226

k) Světová organizace duševního vlastnictví	226
l) Mezinárodní fond pro zemědělský rozvoj	227
m) Organizace spojených národů pro průmyslový rozvoj	227
n) Světová turistická organizace	228
o) Mezinárodní agentura pro atomovou energii	228
p) Organizace pro zákaz chemických zbraní	229
q) Organizace pro úplný zákaz jaderných pokusů	230
37.3. Světová obchodní organizace	230
Kapitola 387 Partikulární mezinárodní organizace	231
38.1. Politické organizace	231
a) Rada Evropy	232
b) Evropská společenství	233
c) Organizace amerických států	234
d) Sdružení národů jihovýchodní Asie	234
e) Liga arabských států	235
f) Organizace islámské konference	235
g) Africká unie	236
38.2. Obranné organizace	236
a) Organizace Severoatlantické smlouvy	236
b) Smlouva ANZUS	236
c) Západoevropská unie	237
d) Zaniklé obranné organizace	237
38.3. Hospodářské organizace	237
a) Obecné hospodářské organizace	237
b) Zóny volného obchodu, celní unie, společný trh	238
c) Organizace na podporu exportu	239
Část VII. Postavení jednotlivce v mezinárodním právu	240
Kapitola 39 Státní občanství fyzických osob	240
39.1. Vymezení pojmu	240
39.2. Nabývání a zánik státního občanství fyzických osob	241
a) Nabytí státního občanství	241
b) Zánik státního občanství	248
39.3. Bezdomovci	249
39.4. Uprchlíci	251
Kapitola 40 Cizinecké právo	253
40.1. Vymezení pojmu	253

40.2. Vstup na státní území a odchod z něho	254
40.3. Diplomatická ochrana cizince	256
40.4. Extradice	257
40.5. Územní (politický) azyl	258
Kapitola 41 Mezinárodněprávní ochrana lidských práv .	260
41.1. Ochrana lidských práv z hlediska mezinárodně- právního	261
41.2. Úmluvy o ochraně jednotlivých druhů lidských práv	262
Kapitola 42 Ochrana základních lidských práv a svobod v Evropě	265
Kapitola 43 Stíhání a potrestání jednotlivců za zločiny podle mezinárodního práva	274
Část VIII. Právní režim mezinárodních prostorů	282
Kapitola 44 Vymezení pojmů	282
Kapitola 45 Mořské právo	283
45.1. Vymezení pojmů	283
45.2. Pobřežní moře	285
45.3. Přilehlá zóna	287
45.4. Úzké vodní cesty	287
a) Mořské průlivy	287
b) Mořské průplavy	288
45.5. Souostrovní státy	292
Kapitola 46 Oblasti účelově vymezené územní výsosti . . .	293
46.1. Výlučná ekonomická zóna	293
46.2. Kontinentální šelf	294
46.3. Volné moře	295
46.4. Mořské dno a jeho podzemí za hranicemi pravomoci států	298
Kapitola 47 Právní režim Antarktidy, kosmického prostoru a nebeských těles	300
Kapitola 48 Mezinárodní právo životního prostředí . . .	308
Část IX. Mezinárodněprávní odpovědnost	313
Kapitola 49 Ručení a reparace v tradičním mezinárodním právu	313

Kapitola 50 Pojem a náležitosti protiprávního chování v současném mezinárodním právu	315
50.1. Objektivní prvek	315
50.2. Subjektivní prvek	318
Kapitola 51 Okolnosti vylučující mezinárodně protiprávní chování	322
51.1. Přivolení postiženého státu	322
51.2. Protiopatření reagující na protiprávní chování (aplikace sankcí)	322
51.3. Vyšší moc a náhodná událost	323
51.4. Tíseň	324
51.5. Sebeobrana	324
51.6. Opatření ve stavu nouze	324
Kapitola 52 Pojem odpovědnosti v současném mezinárodním právu	328
Kapitola 53 Obsah odpovědnostní povinnosti	330
Kapitola 54 Odpovědnost při porušení kogentních norem	332
Část X. Donucení v mezinárodním právu	336
Kapitola 55 Přímé donucení v současném mezinárodním právu	336
Kapitola 56 Nátlaková opatření mimoprávní (faktické) povahy	337
Kapitola 57 Náležitosti represálií	338
Kapitola 58 Sebeobrana	341
Kapitola 59 Donucení organizovaným společenstvím států	345
59.1. Opatření bez použití ozbrojených sil (čl. 41 Charty OSN)	347
59.2. Opatření s použitím ozbrojených sil (čl. 42 Charty OSN)	348
Kapitola 60 Kolektivní opatření a praxe států v krizových situacích	349
60.1. Spojení pro mír	349
60.2. Válka v Perském zálivu	350
60.3. Kosovská krize	351
60.4. Útok na Světové obchodní centrum	354
60.5. Válka v Afghánistánu	355

60.6. Válka v Iráku	356
60.7. Obecné zhodnocení	358

Část XI. Řešení mezinárodních sporů a ozbrojených konfliktů 360

Kapitola 61 Smírné řešení mezinárodních sporů 360

- 61.1. Přímé diplomatické jednání 360
- 61.2. Dobré služby a zprostředkování 361
- 61.3. Vyšetřovací a smírčí řízení 362

Kapitola 62 Prostředky řešení sporů 364

- 62.1. Mezinárodní rozhodčí řízení 364
- 62.2. Rozhodčí tribunály pro mořské právo 365
- 62.3. Mezinárodní soudní řízení 365
- 62.4. Mezinárodní tribunál pro mořské právo 369
- 62.5. Evropská úmluva o mírovém urovnání sporů 371

Kapitola 63 Mezinárodní terorismus 373

- 63.1. Pojmové vymezení 373
- 63.2. První kodifikační snahy 376
- 63.3. Protiteroristické mezinárodní úmluvy na univerzální úrovni 377
- 63.4. Potlačování terorismu na regionální úrovni 383

Kapitola 64 Definice agrese 386

Kapitola 65 Právo ozbrojených konfliktů 388

- 65.1. Základní prameny vztahující se k právu ozbrojených konfliktů 390
- 65.2. Počátek války 395
- 65.3. Pojem válečné oblasti 395
- 65.4. Válečná okupace 397
- 65.5. Pravidla ozbrojených vnitřních (občanských) konfliktů 398
- 65.6. Zastavení válečných akcí 399
- 65.7. Ochrana obětí války 401
- 65.8. Ozbrojené konflikty po roce 1945 404

Použitá literatura 407

Rejstřík jmenný 414

Rejstřík věcný 416